

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/115/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115207674
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8115207674.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: P. L., nar. X.X.XXXX, Y. XX, P., právne zastúpený: JUDr. Michal Feciľak, advokát, Jesenná 8, Prešov, proti žalovanému: Mesto Prešov, IČO: 327646, Hlavná 73, Prešov, právne zastúpený: JUDr. Alojz Naništa, advokát, Sládkovičova 8, Prešov, o náhradu za užívanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 15C/130/2015-288 zo dňa 27.4.2017 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na stavbu postavenú na pozemku vo vlastníctve žalobcu je potrebné aplikovať zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obec a vyššie územné celky. Je nesporné, že pozemok patriaci žalobcovi a zastavaný cestnou komunikáciou, je zaťažený vecným bremenom od nadobudnutia účinnosti tohto zákona účinného od 1.7.2009. Predmetný pozemok nadobudol žalobca ešte v roku 2006 a mal teda možnosť požiadať o finančnú náhradu. V tejto súvislosti zo zák. č. 66/2009 Z.z. nevyplýva, že vecné bremeno, ktoré vzniklo podľa § 4 cit. zákona, vzniká za náhradu. Je potrebné aplikovať čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Z uvedeného vyplýva, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia. Žalobca odôvodňoval nemožnosť aplikácie zák. č. 66/2009 Z.z. na tento prípad, keďže pozemok nebol majetkovoprávne vyporiadany, keďže stavba pozemnej komunikácie bola zriadená na cudzom pozemku bez súhlasu vlastníka. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že k predmetnej stavbe, teda cestnej komunikácii, bolo vydané stavebné povolenie z roku 1983 a kolaudačné rozhodnutie z roku 1992. Z toho dospel k záveru, že išlo o stavbu povolenú podľa vtedy platných predpisov a je potrebné a vhodné konštatovať, že ide o jednorazový nárok v súvislosti so zák. č. 66/2009 Z.z. Poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove 6Co/214/2013. Tento právny názor aplikoval súd prvej inštancie pre toto zákonné vecné bremeno. Ďalej tiež citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/49/2014 vo vzťahu k zákonu o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, kde takisto je konštatované, že ak vzniká vecné bremeno ex lege, potom ide o jednorazový nárok vlastníka pozemku. Keďže sa právo na majetkovú náhradu nevykonalo v dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, teda v lehote 3 rokov od kedy sa mohlo vykonať po prvý raz, tento nárok žalobcu považoval za premlčaný. Premlčacia doba začala plynúť dňa 2.7.2009, kedy žalobca nepochybne vlastníkom nehnuteľnosti bol a uplynula mu 2.7.2012, teda po dobe 3 rokov. Z tohto dôvodu žalobu zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 251 a § 255 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Poukázal na to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil. Žalobca uvádza, že právny záver oprávnenej stavby, ktorá sa nachádza na

jeho pozemku, teda stavby povolenej, poukazuje na to, že nie je rozhodujúce, či stavebník mal alebo nemal stavebné povolenie. Dôležité je, či vlastníik pozemku dal súhlas k takejto stavbe a pozemok bol vyporiadany. V inom konaní na Okresnom súde v Prešove 13C/217/2008 bol pôvodný vlastníik vypočutý a ten uviedol, že nedošlo k jeho súhlasu ani majetkovoprávnenému vyporiadaniu. Z tohto dôvodu právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniklo podľa zák. č. 66/2009 Z.z. len za podmienky, že išlo o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov. Tak sa v tomto prípade nestali, keďže vlastníci ani ich právni predchodcovia neboli účastníkmi tohto stavebného konania a súhlas k tomu nedali. Tiež sa nestotožňuje žalobca k tomu, že by išlo len o jednorazovú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a to z toho dôvodu, že nezohľadňuje povahu a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníkov pozemku. Citoval rozhodnutie Ústavného súdu SR PL.ÚS 42/2015 s jednotlivými argumentmi tam uvedenými. Jednorazová náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva nie je v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Práve Nález Ústavného súdu PL.ÚS 42/2015 je vhodné aplikovať na tento prípad a je jednoznačne názor najvyššej súdnej autority v rámci Slovenska, kde sa konštatuje kategoricky záver o neprijateľnosti jednorazovej náhrady, ku ktorému dospelo väčšinové rozhodnutie Ústavného súdu. V tejto veci aj Najvyšší súd SR uznesením 4Mcdo/2/2014 sa stotožňuje s neprijateľnosťou jednorazovej náhrady za zákonné vecné bremeno. Z týchto dôvodov žiadal zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň doručil ešte rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6Mcdo/44/2012, ktorý je takisto možné aplikovať na tento prípad.

4. Žalobca ďalej doručil odvolaciemu súdu rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II. 25C/565/2015, Okresného súdu Bratislava I. 16C/43/2015, Okresného súdu Banská Bystrica 12C/61/2016, Krajského súdu v Bratislave 3Co/339/2015, Okresného súdu Bratislava II 52C/78/2016, Krajského súdu v Prešove 19Co/198/2014, Krajského súdu v Prešove 8Co/165/2014 a odlišné stanovisko predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka k tejto veci.

5. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

6. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd podľa ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „odvolací súd“ a „CSP“) prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

7. Podľa § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z., niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky,

(1) Ak nemá vlastníik stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

(2) Vlastník pozemku pod stavbou je povinný strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

8. V predmetnej veci je nesporné, že žalobca je vlastníkom parcely KN E XXX/X - orná pôda o výmere 266 m² v kat. úz. F., zapísanej na LV č. XXXX, ktorá je v súčasnosti rozdelená na základe právoplatného rozhodnutia Okresného úradu Prešov, katastrálneho odboru č. C ROEP 30/2013/Pe z 30.12.2013 na novovytvorené parcely KN E č. XXX/X - orná pôda o výmere 111 m² a KN E č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 129 m². Ďalej je nesporné, že na nehnuteľnosti bola postavená miestna komunikácia bez súhlasu vlastníka pozemku a do užívania bola daná v roku 1992 vtedajšiemu správcovi miestnej komunikácie - Správe a údržbe miestnych komunikácií Prešov. Pravdivým je tiež tvrdenie, že spornú nehnuteľnosť užíva žalovaný. Obrana žalovaného spočíva v tom, že v rozhodnom období neužíval pozemok bez právneho dôvodu. Poukázal na zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov. Predmetným zákonom, konkrétne v ust. § 4, bolo zriadené vecné bremeno na základe zákona.

9. K otázke ústavnoprávnej ochrany vlastníckeho práva zaujal názor aj Ústavný súd SR vo svojom Náleze č. PL. ÚS 19/09, v ktorom uviedol, že ústavnoprávna ochrana slobody vlastníctva nie je len ochranou zužujúcou sa na „púhe“ vlastníctvo, resp. majetok. Právo na ochranu vlastníctva, resp.

právo na pokojné užívanie majetku je základným právom, ktoré musí byť vnímané v úzkej súvislosti s ochranou slobodnej sféry a súkromia vlastníka. Vlastnícke právo je súčasťou jadra personálnej autonómie jednotlivca vo vzťahu k verejnej moci. Obmedzenie práva na ochranu vlastníctva a práva na pokojné užívanie majetku, musia rešpektovať aj ústavnú hodnotu personálnej autonómie. V tomto Náleze Ústavný súd SR taktiež konštatoval, že právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR neobsahuje explicitnú procedurálnu ochranu, ale jeho autentická ochrana znamená, že procedurálna ochrana je v ňom implikovaná. Uviedol, že už vo svojom Náleze sp.zn. I. ÚS 23/01 uviedol, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy SR. Implicitnú procesnú ochranu Ústavný súd SR potvrdil aj v ďalších nálezoch sp.zn. III. ÚS 328/05, III. ÚS 117/06. Obdobne vo vzťahu k čl. 1 Dodatkového protokolu ESLP uvádza, že daný článok implikuje, že každý zásah do práva na pokojné užívanie majetku musí byť sprevádzaný procedurálnymi garanciami umožňujúcimi jednotlivcom rozumnú možnosť predložiť ich vec pred orgán verejnej moci pre účely efektívneho domáhania sa preskúmania zásahu (Hentrich versus Francúzsko, sťažnosť č. 13616/88 Rozsudok z 22.09.1994). Citované právne závery Ústavného súdu SR zakladajú teda povinnosť všeobecných súdov zabezpečiť taký výklad hmotnoprávnych inštitútov týkajúcich sa obmedzenia vlastníckeho práva, aby bola primerane zabezpečená ochrana vlastníckeho práva. Pokiaľ zo strany žalovaného dochádza k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcov formou realizácie vecného bremena (aj keď zriadeného zákonom) zakladá to zásadnú povinnosť poskytnúť vlastníkom náhradu za takéto obmedzenie.

10. Na takomto právnom závere nemení nič ani skutočnosť, že z ust. § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. vyplýva dočasný charakter zákonom zriadeného vecného bremena, ktoré je povinný vlastník pozemku strieť do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Táto právna úprava nerieši otázku definitívneho usporiadania vlastníctva k pozemku, na ktorom je zriadená stavba vo vlastníctve inej osoby, a preto ani náhrada za dočasné obmedzenie vlastníckeho práva formou vecného bremena nie je v kolízii s prípadným nárokom, ktorý vlastníkovi pozemku vznikne v dôsledku konečnej úpravy. Náhrada za vecné bremeno je totiž náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva za obdobie do vykonania takejto konečnej úpravy.

11. Preto odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 písm. b/ CSP a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Úlohou súdu prvej inštancie bude zaoberať sa nárokom žalobcu po vecnej stránke a vo veci opakovane rozhodnúť. Zároveň podľa ust. § 396 ods. 3 CSP rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).